

UDK 615 (497.11)

ISSN 0004-1963 (Štampano izd.)
ISSN 2217-8767 (Online)

ARHIV ZA FARMACIJU

Godina 68

Broj 3

Beograd, 2018.

ČASOPIS SAVEZA FARMACEUTSKIH UDRUŽENJA SRBIJE

SPECIJALNI BROJ/SPECIAL ISSUE

VII Kongres farmaceuta Srbije sa međunarodnim učešćem

Zajedno stvaramo budućnost farmacije

Beograd, 10-14. oktobar 2018.

VII Serbian Congress of Pharmacy with international participation

Creating the future of pharmacy together

Belgrade, October 10-14, 2018

3/2018

ARHIV ZA FARMACIJU

ČASOPIS SAVEZA FARMACEUTSKIH UDRUŽENJA SRBIJE
ARCHIVES DE PHARMACIE - ARCHIVES OF PHARMACY

IZLAZI OD 1951. GODINE

IZDAVAČ

SAVEZ FARMACEUTSKIH UDRUŽENJA SRBIJE

11000 Beograd, Bulevar vojvode Mišića 25, pošt. fah 664

tel/fax: + 381 11 2648 385; +381 11 2648 386

e-mail: fds@sbb.rs; sfus@farmacija.org

www.farmacija.org

IZDAVAČKI SAVET

Milana Dučić - Apoteka „Beograd”,

Sonja Kuštrin-Đorđević - Udruženje farmaceuta Beograda,

Ivanka Miletić - Savez farmaceutskih udruženja Srbije,

Dubravka Urošev - Savez farmaceutskih udruženja Srbije,

Nenad Vulović - Udruženje farmaceuta Beograda

UREDNIKA ARHIVA

Marija Primorac

Univerzitet u Beogradu - Farmaceutski fakultet, Katedra za farmaceutsku tehnologiju i kozmetologiju

ZAMENIK GLAVNOG UREDNIKA

Radica Stepanović-Petrović

Univerzitet u Beogradu - Farmaceutski fakultet, Katedra za farmakologiju

Sažeci radova nisu lektorisani

Radove objavljene u časopisu Arhiv za farmaciju indeksiraju: EMBASE i SCOPUS

ARHIV ZA FARMACIJU izlazi šest puta godišnje
na sajtu Saveza farmaceutskih udruženja Srbije
www.farmacija.org

ISPITIVANJE FAKTORA RIZIKA ZA RAZVOJ OSTEOPOROZE U POPULACIJI ŽENA

Zorana Majkić¹, Ivana Tadić², Ljiljana Tasić²

¹Apoteka Beograd, ²Katedra za socijalnu farmaciju i farmaceutsko zakonodavstvo, Univerzitet u Beogradu - Farmaceutski fakultet (Srbija)

Osteoporoza je najzastupljenije sistemsko metaboličko oboljenje koštanog sistema. Faktori rizika za razvoj osteoporoze se mogu podeliti na promenljive i nepromenljive. Farmaceuti u javnim apotekama su u prilici da sakupe podatke od pacijenata i utvrde prisustvo faktora rizika za razvoj osteoporoze. Cilj ovog rada je utvrđivanje prisustva faktora rizika i procena znanja mladih žena o osteoporozi.

Istraživanje je sprovedeno u Apoteci Beograd tokom maja 2018. godine. U apotekama su anketirane ženestarosti od 18 do 45 godina. Ispitanice su zamoljene da popune upitnik koji se sastoji iz dva dela: deo koji ispituje prisustvo faktora rizika i deo koji procenjuje nivo znanja o osteoporozi.

U istraživanju je učestvovalo 73 žena prosečne starosti 35,6 godina i prosečne vrednosti indeksa telesne mase ITM=22,4 kg/m² (16,2% žena je imalo ITM<18,5 kg/m²). Samo je jedna žena bila u menopauzi. Kod nekih žena su bili prisutni nasledni faktori (fraktura kuka kod majke/bake (17,8%); prisutna pogrbljenost kod roditelja (19,2%); osteoporoza kod roditelja (15,1%)). Kod više žena utvrđeno je prisustvo faktora povezanih sa životnim navikama (35,6% ne praktikuje fizičku aktivnost; 49,3% vodi sedentarni način života; 19,2% su pušači; 24,7% ne konzumira mlečne proizvode). Od bolesti udruženih sa osteoporozom zabeležene su: problemi sa vidom (35,6%), hipertireoidizam (11,0%), terapija kortikosteroidima (5,5%) i reumatoidni artritis (4,1%). Prosečna ocena na testu koji ispituje znanje o osteoporozi bila je 4,1 (na skali od 1 do 8). Samo je jedna žena odgovorila tačno na sva pitanja.

Faktori rizika povezani sa životnim stilom su najzastupljeniji u odabranoj populaciji žena. Sa druge strane jedino na ove faktore se i može uticati. Znanje žena o osteoporozi je takođe veoma skromno. Na osnovu toga, farmaceuti u apotekama savetovanjem žena mogu imati važnu ulogu u prevenciji promenljivih faktora rizika za razvoj osteoporoze.

THE ANALYSIS OF OSTEOPOROSIS RISK FACTORS IN FEMALE POPULATION

Zorana Majkić¹, Ivana Tadić², Ljiljana Tasić²

¹Pharmacy Belgrade, ²Department of Social Pharmacy and Pharmaceutical Legislation, University of Belgrade - Faculty of Pharmacy (Serbia)

Osteoporosis is the most prevalent metabolic bone disease. Osteoporosis risk factors can be divided inmodifiable and non-modifiable. Pharmacists in community pharmacies are able to collect data from women and to identify osteoporosis risk factors. The aim of this study was to analyze osteoporosis risk factors present in young female population.

The research was conducted during May 2018 year in Community Pharmacy Belgrade. Risk factors and osteoporosis knowledge were examined using the questionnaire. The questionnaire was consisted of two parts: for the osteoporosis risk factor detection and osteoporosis knowledge assessment. The questionnaires were disseminated in pharmacies to women 18-45 years of age.

The study included 73 female participants. The women were old 35.6 years and with BMI=22.4 kg/m² in average (16.2% women had BMI<18.5kg/m²). Only one woman was in menopause. Hereditary factors were present in some woman (hip fracture of mother/grandmother (17.8%); parents with hunchback (19.2%); parents with osteoporosis (15.1%)). Factors associated with lifestyle were present in more women (35.6% no physical activity, 49.3% sedentary lifestyle, 19.2% smokers; 24.7% didn't take dairy products). Illnesses associated with osteoporosis were present in women with: visual problems (35.6%), hyperthyroidism (11.0%), who takes corticosteroids (5.5%) and rheumatoid diseases (4.1%). The average score on the osteoporosis knowledge test was 4.10 on a scale from 1 to 8. Only one woman correctly answered on all questions.

The lifestyle risk factors were the most common in the selected female population. On the other side, these are the only factors that can be edited. Knowledge of women about osteoporosis was also modest. The pharmacists can play important role in prevention of modifiable risk factors in female population.